

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa,

8/03/2019

III.7065.60.2019.JA

**Pan Rafał Trzaskowski
Prezydent m.st. Warszawy
Urząd m.st. Warszawy
Plac Bankowy 3/5
00-950 Warszawa**

Wielce Szanowny Panie Prezydencie,

Zjawisko bezdomności godzi w fundamentalną wartość konstytucyjną, jaką jest przyrodzona i niezbywalna godność człowieka oraz stwarza zagrożenie dla innych istotnych wartości, jak życie i zdrowie ludzkie. Wśród moich priorytetów, jako Rzecznika Praw Obywatelskich, znajduje się przeciwdziałanie bezdomności, dlatego w październiku 2015 r. powołałem Komisję Ekspertów ds. Przeciwdziałania Bezdomności przy Rzeczniku Praw Obywatelskich. W jej skład wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem bezdomności i pomocą osobom jej doświadczającym, naukowcy badający ten problem oraz prawnicy. Ostatnie posiedzenie Komisji, które odbyło się 21 stycznia 2019 r., poświęcone było sytuacji osób bezdomnych na terenie m.st. Warszawy w aspekcie dostępności do schronisk dla bezdomnych, w tym schronisk z usługami opiekuńczymi dostępnymi w szczególności dla osób wymagających rekonwalescencji po zakończeniu hospitalizacji.

Docierające do mnie skargi i informacje, potwierdzone w trakcie posiedzenia Komisji, wskazują, że zdarzają się przypadki bezdomnych pacjentów wypisywanych ze szpitali bez uprzedniego uzyskania skierowania do schroniska dla osób bezdomnych świadczącego pomoc opiekuńczą. Dochodzi zatem do sytuacji, w której osoby wymagające szczególnego wsparcia w okresie rekonwalescencji trafiają do miejsc do tego nieprzygotowanych: schronisk czy noclegowni, które nie dysponują odpowiednim zapleczem i personelem.

W związku z powyższym pragnę zasygnalizować Panu Prezydentowi najistotniejsze problemy dotyczące skutecznej pomocy udzielanej osobom w kryzysie bezdomności, przebywającym na terenie m.st. Warszawy.

Od 1 grudnia 2018 r. na terenie m.st. Warszawy obowiązuje „Procedura dotycząca zasad i trybu postępowania w sprawach przyznania tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych oraz schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi finansowanych z budżetu m.st. Warszawy oraz ustalenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych oraz schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi” - dalej: Procedura. Przyznanie tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi jest realizowane na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy po skompletowaniu przez ośrodek pomocy społecznej miejsca aktualnego pobytu osoby bezdomnej stosownych dokumentów, w tym - po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wykaz oświadczeń i dokumentów niezbędnych do podjęcia decyzji dotyczącej skierowania do schroniska dla osób bezdomnych lub schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi kompletowanych przez ośrodek miejsca pobytu został wskazany w załącznikach od 1 do 9 do Procedury.

Analiza wdrożonej na terenie Warszawy Procedury oraz napływające do mnie sygnały od osób i organizacji zajmujących się wspieraniem osób dotkniętych kryzysem bezdomności wskazują, że przyjęty sposób procedowania w sprawie skierowania osoby bezdomnej do schroniska wymaga pilnej korekty. Wśród głosów krytycznych na pierwszy plan wysuwa się postulat uproszczenia Procedury, gdyż jej realizacja w obecnym kształcie spowodowała znaczące wydłużenie czasu oczekiwania osoby bezdomnej na skierowanie do placówki. Problem ten najbardziej jest widoczny w sytuacji osób bezdomnych wymagających rekonwalescencji po leczeniu szpitalnym, gdzie z jednej strony przedłużanie pobytu w szpitalu ze względów pozamedycznych nie jest uzasadnione, a z drugiej ze względów proceduralnych, mając na względzie dobro chorego człowieka, niezbędne. Wydaje się zatem konieczne dokonanie oceny skuteczności realizacji Procedury i na tej podstawie wprowadzenie niezbędnych korekt w kierunku jej skrócenia i uproszczenia nadmiernego formalizmu.

Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi to jedyne miejsce w systemie pomocy oferowanej osobom bezdomnym, do którego mogą zostać skierowane osoby wymagające wzmożonego wsparcia po leczeniu, szczególnie szpitalnym. Dostęp do tej formy wsparcia jest jednak na terenie Warszawy poważnie ograniczony, gdyż pomoc w tym standardzie jest świadczona przez 10 jednostek dysponujących 392 miejscami. Istnieje konieczność poprawy sytuacji w tym obszarze.

Biorąc powyższe pod uwagę zwracam się do Pana Prezydenta z wnioskiem o rozważenie podjęcie działań na rzecz:

- zwiększenia oferty schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi,
- utworzenia schroniska interwencyjnego bądź puli gwarantowanych miejsc w schroniskach z usługami opiekuńczymi, dedykowanych osobom wypisywanym ze szpitali na okres rekonwalescencji albo do czasu umieszczenia w zakładzie opiekuńczo-leczniczym czy pielęgnacyjno-opiekuńczym,
- uruchomienia schroniska z usługami opiekuńczymi dla kobiet.

Środowiska wspierające osoby dotknięte kryzysem bezdomności wskazują także na problemy komunikacyjne w kontakcie z cudzoziemcami oraz brak pomocy w tym zakresie. Rozwiązania problemu bariery językowej upatrują w stworzeniu przez Miasto bazy dostępnych tłumaczy, z których pomocy mogłyby korzystać zarówno jednostki świadczące pomoc dla osób bezdomnych, jak i realizatorzy Procedury.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2018 r. poz. 2179) uprzejmie proszę Pana Prezydenta o przedstawienie stanowiska wobec zgłoszonych problemów i postulatów ich rozwiązania.

Z wyrazami szacunku,

Adam Bodnar